گذر

رئیس پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی

کنترل نرخ‌های سود با اجرائی‌شدن صورت‌های جدید مالی

● **ایلنا:** رئیس پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی گفت: با ارائه صورت‌های مالی جدید در نظام بانکی، جنگ قیمتی که بین نرخ‌های سپرده وجود دارد کنترل می‌شود و بازیگران بین‌المللی درک و استنباط بهتری از صورت‌های مالی نظام بانکی پیدا می‌کنند. علی دیواندری در پنل تخصصی همایش بانکی نمایشگاه بورس، بانک و بیمه به الزام بانک‌ها برای ارائه صورت‌های مالی جدید در نظام بانکی اشاره کرد و افزود: اساس قانون عملیات بانکداری بدون ربا که قرار است به‌عنوان مدل یکپارچه بانکی اجرا شود، استفاده مشاع از منابع، تخصیص درآمدهای مشاع و تفکیک کارمزدها و خدمات بانکی از درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری است. وی افزود: به دلیل نوع ادبیات حاکم بر بانکداری بدون ربا، نوع خاصی از صورت‌های مالی تهیه و سال‌ها در کشور استفاده می‌شد اما شرایط جدیدی که در نظام بانکی به وجود آمد، باعث شد سودهای علی‌الحساب پرداخت‌شده بیشتر از درآمد بانک‌ها باشد که این موضوع مشکلاتی را به‌ویژه در بانک‌های دولتی ایجاد کرد. وی اضافه کرد: بر این اساس به منظور شفاف‌سازی صورت عملکرد سپرده سرمایه‌گذاری و نرخ‌های علی‌الحساب و نیز شرایط جدید بین‌المللی که بانک‌های خارجی و سرمایه‌گذاران انتظار داشتند صورت‌های مالی شفاف‌تری از طرف نظام بانکی در اختیار آنها قرار بگیرد که با استانداردهای بین‌المللی تطبیق داشته باشد، در بهمن سال گذشته دستورالعمل نمونه صورت‌های مالی با فرمت جدید ابلاغ شد تا بانک‌ها صورت‌های مالی خود را با فرمت جدید ارائه کنند. وی تصریح کرد: البته چالش‌هایی دراین‌باره وجود دارد به طوری که سازمان حسابرسی استنباط می‌کند بانک مرکزی وارد استانداردگذاری شده است ولی بانک مرکزی به این موضوع معتقد نیست. دیواندری اظهار کرد: امیدواریم با این مصوبه در سال ۹۵ صورت‌های مالی شفافی ارائه شود زیرا با ارائه این صورت‌ها جنگ قیمتی که بین نرخ‌های سپرده وجود دارد کنترل می‌شود و بازیگران بین‌المللی درک و استنباط بهتری از صورت‌های مالی نظام بانکی پیدا می‌کنند این در حالی است که هنوز اول راه بوده و انطباق صددرصدی با صورت‌های مالی نمونه، صورت نگرفته اما ۸۰ درصد انطباق انجام شده است. رئیس پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی ضمن اظهار امیدواری از اینکه تطبیق صورت‌های مالی بانک‌ها با فرمت جدید آثار مثبتی به همراه داشته باشد، تصریح کرد: اگر صورت‌های مالی جدید اجرائی شده بود، چالش پرداختی مدیران در نظام بانکی به وجود نمی‌آمد زیرا در ترجمه استانداردهای حسابرسی، بخش شفاف‌شدن قراردادهای مدیران حذف شده بود اما در فرمت صورت‌های مالی جدید این موضوع گنجانده شده است.

سلطانی‌نژاد اعلام کرد:

آغاز معاملات برخط گواهی سکه طلا در بورس کالا

● **ایسنا:** مدیرعامل بورس کالای ایران در حاشیه نمایشگاه بین‌المللی بورس، بانک و بیمه از آغاز معاملات برخط گواهی سکه طلا در بورس کالای ایران خبر داد. روز سه‌شنبه ۲۲ تیر برای بازار سرمایه کشور و فعالان بازار طلا، روزی تاریخی خواهد بود چراکه از این روز به بعد معامله‌گران آنلاین سهام می‌توانند نسبت به معاملات نقدی سکه بهار آزادی در بورس کالا اقدام کنند. بورس کالای ایران پس از راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده سکه طلا در اسفند سال گذشته با همکاری شرکت خدمات فناوری بورس و شرکت‌های نرم‌افزاری توانست در سریع‌ترین زمان ممکن، امکان معاملات برخط این کالا را همانند یک سهم برای فعالان بازار و معامله‌گران فراهم کند. براساس این گزارش، بستر معاملات آنلاین گواهی سپرده کالایی سکه طلا که همان حکم معاملات نقدی سکه را دارد، روی بستر معاملات آنلاین سهام فراهم شده است و معامله نقدی سکه در این سامانه همانند معامله یک سهم است و از روز سه‌شنبه ۲۲ تیر، معامله‌گران بازار سهام که معاملات خود را به‌صورت برخط انجام می‌دهند، در صورتی که کارگزاری آنها دارای مجوز معاملات گواهی سپرده کالایی فلزی در بورس کالا نیز باشد، می‌توانند همانند سهام نسبت به ثبت سفارش معاملات نقدی سکه در سامانه معاملات برخط سهام از ساعت ۸:۳۰ صبح اقدام کنند. معاملات نقدی سکه در این سامانه نیز همانند سهام همه‌روزه از ساعت ۹ صبح تا ساعت ۱۲:۳۰ برای مشتریان امکان‌پذیر خواهد بود. هم‌اکنون نماد سکه در سامانه معاملات برخط سهام باز شده است و معامله‌گران می‌توانند همه‌روزه نسبت به خریدوفروش نقدی سکه (گواهی سپرده کالایی سکه) اقدام و در صورت تمایل به تحویل، سکه خود را از پردیس خزانه بانک رفاه دریافت کنند. در نخستین روز برقراری دسترسی معامله‌گران آنلاین سهام به نماد گواهی سپرده سکه طلا، تعداد دوهزارو ۴۴۰ واحد معاملاتی معادل ۲۴۴ سکه طلای تمام‌بهار آزادی ضرب سال ۸۶، به ارزش بالغ بر دوهزارو ۶۹۲ میلیارد ریال در بورس کالای ایران معامله شد.

ریشه‌های بحران آب در ایران

امین علیزاده
عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد

امروزه از واژه بحران آب زیاد صحبت می‌شود. این واژه کیفی و مفهوم آن برای افراد گوناگون متفاوت است. مرکزنشینان و ساکنان کلان‌شهرهای کشور که آب را فقط برای شرب و مصارف بهداشتی و خدماتی خود می‌خواهند، نمی‌توانند درک عمیقی از بحران آب داشته باشند؛ زیرا شرکت‌های آب و فاضلاب با هر مشقتی که هست، آب مورد نیاز آنها را تأمین می‌کنند و شهرداری‌ها نیز هر روز فضای سبز شهری آنها را به طرز زیبایی با روش‌های گوناگون آبیاری می‌کنند تا ساکنان شهر احساس طراوت و شادابی کنند. مایحتاج زندگی آنها نیز از میدان‌های تره‌بار و سوپرمارکت‌ها تأمین می‌شود که اجناس آنها از داخل یا خارج کشور وارد شده و در قفسه‌ها چیده می‌شود. اما برای ساکنان روستاهایی که قنات یا چاه آب آنها خشک شده و باید ساعت‌ها با دبه‌های پلاستیکی در صف انتظار بمانند تا تانکر آب شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی از راه برسد و جیره آبی آنها را در مخزنی خالی کند، درد کم‌آبی یا نبود آب به‌خوبی درک‌شدنی است و بی‌راهه نرفته‌ایم اگر گفته شود که آنها با بحران آب مواجه‌اند.

آنچه در این نوشته کوتاه به آن پرداخته می‌شود، تحلیل مختصری است بر این موضوع که چه روندی در گذشته انجام شد تا ما به این وضعیت آبی دچار شویم و در واقع ریشه‌ها یا علل اصلی به‌وجودآمدن این وضعیت آبی در ایران چیست. آیا خشک‌سالی‌ها ما را به این وضعیت دچار کرده یا آن‌طور که تصور می‌شود، توسعه سطح کشت در بخش کشاورزی که بالاترین اتهام مصرف و هدررفت آب به این بخش نسبت داده می‌شود، بحران را دامن زده یا آنکه کشاورزی هم خود معلول عوامل دیگری بوده است.

شاید توجه به این علل و سعی در تکرارنکردن کارهایی که ما را به این وضعیت در آورده است، بتواند در اجرای راه‌حل‌هایی که برای برون‌رفت از این حالت از سوی افراد یا نهادهای مختلف پیشنهاد می‌شود، مؤثر واقع شود. گفته می‌شود امروز هرکس بخواهد بر غلظت و اهمیت موضوعی که عنوان می‌کند، بیفزاید؛ آن را به نوعی به اقتصاد مقاومتی مرتبط می‌کند؛ اما بر این عقیده‌ام که اگر قرار باشد به اقدام و عمل در اقتصاد مقاومتی عینیت ملموس بخشیده شود، مقدم‌تر از اقدام و عمل در زمینه اقتصاد آب و به‌ویژه اقتصاد منابع آب‌های زیرزمینی در کشور موضوعی وجود نداشته باشد؛ زیرا آب در ایران نه‌فقط مایه حیات و پایداری کشور است؛ بلکه کاریز اصلی تمام فعالیت‌های اقتصادی - اجتماعی و توسعه نیز به شمار می‌رود و ما باید ابتدا کاریز اصلی را سروسامان دهیم. به گفته مولانا: «حبذا کاریز اصل چیزها / فارغت آرد از این کاریزها».

آب، مهریه دختران روستایی

توجه داشته باشیم که آب در ایران تنها یک ماده فیزیکی- شیمیایی با فرمول H_2O نیست که بتوان مانند دیگر مواد با آن رفتار کرد. آب در ایران نوعی فلسفه، فرهنگ، اخلاق، خرد، هویت و بسیاری چیزهای دیگر است که به نحوی ریشه در زندگی اقوام این سرزمین دارد؛ بنابراین هرگونه تغییری در موجودیت، کمیت یا کیفیت آب می‌تواند علاوه بر تأثیر بر وضعیت اقتصادی مردم، زندگی اجتماعی بسیاری از افراد را تحت‌تأثیر قرار دهد. گاهی اوقات شرایط آب‌وهوایی، کم‌آبی یا خشک‌سالی‌های ایران با دیگر نقاط دنیا مثلا برخی کشورهای آفریقایی، اروپایی یا آمریکایی مقایسه می‌شود و توصیه می‌شود که ما هم می‌توانیم با الگوبرداری از برنامه‌های موفق آنها منابع آبی خود را مدیریت کرده و از بروز بحران آب جلوگیری کنیم. به‌طوری‌که عنوان می‌شود ما بحران آب نداریم؛ بلکه بحران مدیریت آب داریم. مسلم است که چنین کشورهایی نیز به نوبه خود با مشکلات آبی روبه‌رو بوده و برای مقابله یا سازگاری با این مشکلات راه‌کارهای موفقی داشته یا دارند؛ بنابراین استفاده از تجارت آنها مفید خواهد بود؛ اما شرط اصلی آن است که هرگونه برنامه مدیریتی آب در ایران باید در قالب مفاهیم آب در این کشور صورت گیرد، نه اینکه دقیقا همان برنامه‌ها را به‌صورت تقلیدی اجرا کنیم. مثلا در کجای کالیفرنیا مانند ایران مهریه یک زن یا دختر روستایی می‌تواند یک یا دو شبانه‌روز آب از یک حلقه چاه یا یک رشته قنات باشد که اگر با احداث سد یا بندی در بالادست خشک شود، پشتوانه زندگی آن دختر یا زن تباه می‌شود؛ موضوعی که در بسیاری از روستاهای ما بدون توجه به مسائل فلسفی-اجتماعی آب با اجرای برخی طرح‌های آبی در سال‌های گذشته اتفاق افتاده و ما به سادگی از کنار آن گذشته‌ایم و کسانی هم که متضرر شده‌اند، آن را تقدیر الهی دانسته‌اند. حال آنکه این طرح‌ها از سوی کارشناسان و مدیران به‌اصطلاح خبره آب صورت گرفته است و ما خود مسبب آن بوده‌ایم. در مصراعی از یک شعر سهراب سپهری آمده است که: آب بی‌فلسفه می‌خوردیم/ توت بی‌دانش می‌چیدیم. مسلم است که اگر کارشناس یا مدیر و مسئولی که از فلسفه و دانش آب بی‌اطلاع است، بخواهد به مدیریت منابع آب بپردازد، اقدامات او نمی‌تواند نتایجی بهتر از این وضعیت در پی داشته باشد.

ولی بحران آبی کشور مربوط به این چند سال اخیر نیست که بخواهیم کم‌آبی را صرفا نتیجه کاهش ریزش‌های جوّی اخیر بدانیم؛ بلکه آنچه ما را به این وضعیت دچار کرده است، استفاده نادرست از منابع آبی بوده که ندانسته‌ایم چگونه باید از آن استفاده کنیم و پی به عواقب استفاده نادرست و برنامه‌ریزی نامناسب آن نبرده‌ایم

ریشه و علل به‌وجودآمدن وضعیت کنونی آب در کشور که اگر بشود از آن به عنوان بحران آب نام برد، بسیار زیاد و پیچیده است. همان‌طور که گفته شد اینکه تصور شود فقط خشک‌سالی‌ها یا تغییرات اقلیمی عامل آن بوده است، شاید زیاد صحیح نباشد؛ زیرا به روایت آمار و ارقام و مدل‌ها تغییرات بارش سالانه در بسیاری نقاط کشور به لحاظ آماری معنی‌دار نیست؛ بنابراین اگر بخواهیم میزان بارش‌های کنونی کشور را با همان میانگین عددی ۲۵۲ میلی‌متری که از ۴۰ الی ۵۰ سال پیش در ذهن ما رسوخ کرده است، مقایسه می‌کنیم، آن نیز صحیح نیست؛ زیرا بعید است در کشوری به این بزرگی با داشتن تعدادی ایستگاه هواشناسی محدود در چهار الی پنج دهه قبل و با روش‌های بسیار ساده و بدون درنظرگرفتن پستی و بلندی‌ها و دیگر عوامل مؤثر برای میانگین بارش به رقم ۲۵۲ میلی‌متر برسیم تا مبنای مقایسه ما قرار گیرد. نتیجه اینکه، ما در گذشته هم کمتر از ۲۵۲ میلی‌متر میانگین بارندگی داشته‌ایم. البته باید قبول کرد که در شش سال گذشته بارندگی‌های کشور کمتر از حد انتظار بوده و در حدود ۱۹۵ میلی‌متر است؛ ولی بحران آبی کشور مربوط به این چند سال اخیر نیست که بخواهیم کم‌آبی را صرفا نتیجه کاهش ریزش‌های جوّی اخیر بدانیم؛ بلکه آنچه ما را به این وضعیت دچار کرده است، استفاده نادرست از منابع آبی بوده که ندانسته‌ایم چگونه باید از آن استفاده کنیم و پی به عواقب استفاده نادرست و برنامه‌ریزی نامناسب آن نبرده‌ایم.

چنانچه بخواهیم کلیات این وضعیت، یعنی شاهرگ موضوع را کالبدشکافی کنیم، ریشه اصلی ایجاد بحران آب در ایران به سال‌های قبل از انقلاب بر می‌گردد. در اوج حکمرانی نظام قبلی و زیادی دلارهای نفتی که ایران یک کشور عقب‌افتاده یا درحال‌توسعه به شمار می‌رفت، روشنفکران و تکنوکرات‌ها علاقه‌مند بودند به‌جای آنکه این پول‌ها صرف ولخرجی‌هایی مثل کمک‌های بلاعوض به شرکت آب و فاضلاب شهر لندن یا جشن‌ها و کمک‌های نقدی به پادشاهان مخلوع و امثال آن بشود، برای پیشرفت کشور هزینه شود. از طرفی حکومت نیز برای رسیدن به آرزوی دروازه‌های تمدن بزرگ موعود نیاز به این داشت که کشور را پیشرفته نشان دهد؛ اما پیش‌زمینه پیشرفت کشور تحول اقتصادی و سرمایه‌گذاری بود که با توجه به سیستم ارباب‌ورعیتی حاکم بر کشور زمینه آن فراهم نبود؛ چون زمینه کشور صنعتی نبود و به عنوان تنها گزینه باید در زمینه کشاورزی سرمایه‌گذاری می‌شد.

از طرفی توسعه کشاورزی نیاز به آب داشت که برای برنامه‌های مد نظر به مقدار کافی و به سهولت در اختیار نبود. در آن زمان منابع آبی کشور محدود به تعدادی رودخانه‌های پراکنده و غیردائم و چشمه و قنات بودند که آب آنها برای توسعه‌های کلان کشاورزی کفایت نمی‌کرد؛ بنابراین برای گسترش کشاورزی نیاز به منابع آبی جدید احساس می‌شد که تنها گزینه پیش‌رو استفاده از آب‌های زیرزمینی و مهار آب‌های سطحی بود.

ادامه در صفحه ۱۵

سیف فاز نخست اصلاح نظام بانکی را تشریح کرد

مطالبات انباشته میراث دولت گذشته

شرق: دیروز جلسه مهمی در بانک مرکزی برگزار شد که در آن فاز اول برنامه اصلاح نظام بانکی تشریح شد. ولی‌اله سیف، رئیس کل بانک مرکزی در جمع مدیران عامل بانکی برای ورود به بحث، به مشکلات بانکی اشاره کرد که صرفا درون این نظام حل نمی‌شوند و باید توقعات از نظام بانکی اصلاح شود.

البته آن‌گونه که سیف گفت، نگاه واقع‌بینانه نسبت به شبکه بانکی در مجموعه دولت و نهادهای حاکمیتی حاکم شده است. او در این بین به دولت گذشته اشاره کرد که درآن توقعات غیراصولی از نظام بانکی وجود داشت و درنهایت به نظام بانکی آسیب رساند؛ به طوری که هم‌اکنون هم آثار خود را در قالب بدهی‌های انباشته‌شده، نمایان کرده است.

رئیس کل بانک مرکزی با بیان اینکه به دلیل اهمیت برنامه اصلاح نظام بانکی و پیاده‌سازی صحیح آن لازم است مدیران عامل با جزئیات این طرح بیشتر آشنا شوند، افزود: حل مشکلات و معضلات نظام بانکی صرفا درون این نظام اتفاق نمی‌افتد و باید انتظارات و توقعات از نظام بانکی اصلاح شود. وی تصریح کرد: تحول در نوع نگاه دولت به نظام بانکی نقطه‌عطفی در طرح اصلاح نظام بانکی است. چراکه در این طرح، انتشار اوراق بازار بدهی، دولت را منضبط می‌کند و در نوع نگاه دولت به استفاده از منابع نظام بانکی تأثیرگذار خواهد بود. در گذشته دولت بدون درنظرگرفتن شرایط از منابع بانکی برداشت می‌کرد و این امر اکنون به مطالبات انباشته‌شده بدل شده است. سیف ضمن درخواست از مدیران عامل برای اجرای کامل برنامه اصلاح نظام بانکی افزود: در صورتی که برنامه اصلاح نظام بانکی به صورت کامل اجرا نشود، کارایی آن از بین می‌رود. در این راستا باید تقدم و تأخر در عملیاتی‌شدن این طرح رعایت شود تا درنهایت به نتیجه مطلوب دست یابیم؛ همچنین درصورتی که این برنامه به‌خوبی اجرائی و عملیاتی شود، با اقبال همگان روبه‌رو خواهد شد.

رئیس کل بانک مرکزی با بیان اینکه در برنامه طرح اصلاح نظام بانکی، معضلات نظام بانکی در سه لایه طبقه‌بندی شده‌اند، افزود: لایه اول معضلات بنیادین است که از جنس مسائل ساختاری و نهادی است. مسائلی مانند ضعف قوانین پولی و بانکی، ضعف قوانین و ساختارهای نظارت بانکی، ضعف قوانین حاکمیت شرکتی، گستره عمیق دخالت‌ها، سلطه مالی دولت بر نظام بانکی و ضعف زیرساخت‌های وام‌دهی از نمونه‌های مهم این حوزه است. لایه دوم، معضل کاهش درآمدزایی دارایی‌های بانک‌هاست که به اختصار انجماد دارایی‌ها نامیده می‌شود. دارایی‌های منجمد که در ترازنامه بانک‌ها بر اثر معضلات لایه اول و پس از بزرگ‌شدن کمّی شبکه بانکی در دهه ۸۰ انباشته شده و استمرار فعالیت سالم بانک‌ها را با مشکل مواجه کرده، در سه طبقه مطالبات غیرجاری بانک‌ها، بدهی‌های دولت، سرمایه‌گذاری‌ها و مشارکت‌های بانک‌ها در پروژه‌هایی که در شرایط فعلی تنها با زیان قابل ملاحظه قابلیت نقدشوندگی دارند، دسته‌بندی می‌شوند. وی افزود: در کنار این موارد، بزرگ‌شدن بانک‌ها توأم با افزایش‌نیافتن سرمایه، سبب کاهش نسبت کفایت سرمایه شده، در نتیجه پوشش طبیعی بانک‌ها در قبال شوک‌های اقتصادی تضعیف شده و انگیزه سهام‌داران برای پذیرش ریسک براساس منابع مالی سپرده‌گذاران را افزایش داده است. لایه سوم نیز معضل جریان نقد بانک‌هاست که در قالب افت نسبت تسهیلات اعطایی به سپرده‌ها، نرخ بالای سود و جنگ قیمتی بین مؤسسات مالی نمایان شده است.

سیف، بخش دوم برنامه اصلاحی را سامان‌دهی بدهی‌های دولت و بازارپذیرکردن آنها عنوان کرد و گفت: محوریت این بخش با وزارت امور اقتصادی و دارایی است؛ مشکل شبکه بانکی از دو بعد تنگنای مالی و پایداری مالی بر اقتصاد اثر گذاشته است. تنگنای مالی از مسیر کاهش منابع در دسترس بنگاه‌ها موجب تشدید رکود شده است. آسیب‌شناسی شبکه بانکی نشان می‌دهد بخشی از مشکل انجماد دارایی‌های بانک‌ها به عدم بازپرداخت بدهی‌های دولت بر می‌گردد. عدم بازپرداخت بدهی‌های دولت، جریان نقد مرتبط با اصل و فرع این وام‌ها را متوقف کرده است. این امر در مراحل بعد از طریق تضعیف جریان درآمدی تولیدکنندگان و کارفرمایان به پروژه‌های دولتی، سبب افزایش مطالبات غیرجاری بانک‌ها شده است. درصورتی‌که دولت اقدام مؤثری برای ساماندهی بدهی‌های خود انجام ندهد، «تداوم و حتی تشدید وضعیت رکودی فعلی» دور از انتظار نخواهد بود. رئیس شورای پول و اعتبار، افزایش سرمایه بانک‌ها را بخش سوم طرح اصلاح نظام بانکی اعلام کرد و گفت: براساس اصول بانکداری و براساس مقررات کمیته بال به‌منظور مهار درجه ریسک‌پذیری مدیران بانک‌ها در استفاده از سپرده‌های افراد جامعه، لازم است بانک‌ها یک سطح حداقلی از پوشش ریسک را از طریق سرمایه سهام‌داران فراهم کنند. بنابراین تمام بانک‌ها ازجمله بانک‌های دولتی باید با توجه به اندازه ترازنامه خود، شرایط حداقل سرمایه را داشته باشند. بر همین اساس، بخش سوم این برنامه، ارتقای کفایت سرمایه بانک‌های دولتی و غیردولتی برای ارتقای سلامت شبکه بانکی و افزایش قدرت تسهیلات‌دهی بانک‌هاست.

وی خاطرنشان کرد: بانک مرکزی همواره موضوع ساماندهی مؤسسات غیرمجاز را با حساسیت لازم و با هدف صیانت از منافع سپرده‌گذاران پیگیری کرده است.

خبر

تلاش «میتسوبیشی» برای حضور در آسمان ایران
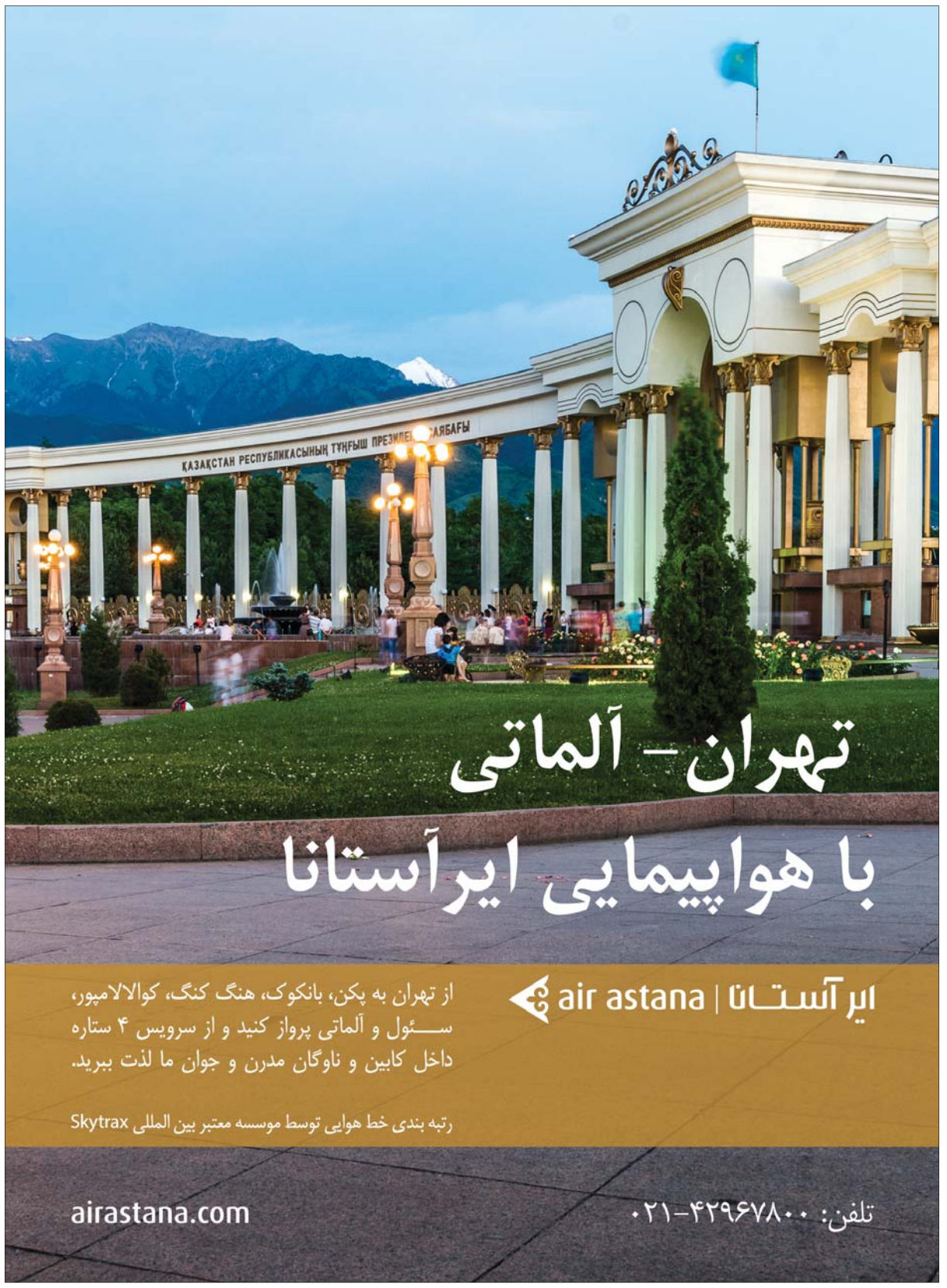
● **ایرنا:** شرکت هواپیماسازی میتسوبیشی ژاپن اعلام کرد قصد دارد با حضور در بازار ایران، ضمن تأمین بخشی از هواپیماهای مورد نیاز کشورمان با شرکت‌های هواپیمایی مسافربری ایرانی وارد گفت‌وگو و همکاری شود. اعلام این شرکت درخصوص همکاری با ایران در حالی صورت می‌گیرد که دو شرکت هواپیماسازی ایرباس و بویینگ نیز برای عقد قرارداد با شرکت «ایران‌ایر» برای اجرای قرارداد نهایی در موعد مقرر رقابت سختی را آغاز کرده‌اند. شرکت هواپیمایی میتسوبیشی ژاپن روز گذشته اعلام کرد گفت‌وگوها با کشورمان را درباره فروش جت‌های مسافربری آغاز کرده است. شرکت صنایع سنگین میتسوبیشی خاطرنشان کرده که از سپتامبر گذشته، چهارماه قبل از برداشته‌شدن تحریم‌ها، با ایران در ارتباط بوده و علاقه خود را برای حضور در بازار این کشور به اطلاع مسئولان آن رسانده است. بنابر این گزارش، این شرکت ژاپنی با «ایران‌ایر»، شرکت هواپیمایی «آسمان» و «سازمان هواپیمایی» درخصوص فروش جت‌های مسافربری گفت‌وگوهایی صورت داده است. از سوی دیگر اعلام شده است که میتسوبیشی با شرکت‌های هواپیمایی ایران در حاشیه نمایشگاه هوایی «فاربروگ» که از دیروز در لندن گشایش یافت، در حال مذاکره است. براین‌اساس «ایران‌ایر» درصدد خرید ۸۰ فروند هواپیمای مسافربری با گنجایش ۷۰ سرنشین برای خطوط داخلی است و میتسوبیشی می‌گوید ماه گذشته میلادی در جریان کنفرانس هواپیمایی دوبلین، مقام‌های دو طرف در این‌باره مذاکره کرده‌اند. این شرکت که از سوی دولت ژاپن حمایت می‌شود، می‌گوید: ابتدا به‌دنبال سفارش‌های خرید هواپیماهایی با گنجایش ۹۰ سرنشین است زیرا جت‌های ۷۰ سرنشین از سال ۲۰۱۹ میلادی تولید می‌شود. تارنمای نیکی از ژاپن با اعلام این گزارش تأکید کرده است که رقبای میتسوبیشی همچون «رایولز امبرایر» برزیل و «بمباردیه» کانادا نیز در حال بازاریابی در ایران هستند. میتسوبیشی می‌گوید که هنوز موانعی بر سر راه وجود دارد زیرا بخشی از قطعات هواپیماهای مسافربری از آمریکا تهیه می‌شوند و این کشور هنوز در این زمینه راه را هموار نکرده است. این شرکت ژاپنی برای اولین‌بار توانسته است قراردادی با شرکت هواپیمایی «راکتون سوئد» برای فروش ۲۰ فروند هواپیمای «ام آر جی» منعقد کرده و به بازار هوایی قاره اروپا راه پیدا کند.